

Automatisk likadelning av barnbidrag

En högaktuell fråga är om man automatiskt ska dela barnbidraget lika mellan föräldrarna vid ett växelvis boende. Mot bakgrund av hur lagens regler ser ut vad gäller möjligheter till att kräva underhållsbidrag vid växelvis boende, finns det anledning att starkt ifrågasätta om automatisk likadelning är till barnets bästa.

I en tidigare artikel har jag ifrågasatt det faktum att man som förälder vid växelvis boende inte lagligen kan kräva underhållsbidrag från den andre föräldern. Detta oavsett hur respektive förälders ekonomiska situation ser ut.

Lagen säger att varje förälder ska ta del i kostnaderna för barnets behov efter sin respektive förmåga. Att ha denna grundregel införd i lagen, samtidigt som en förälder i praktiken inte kan begära underhåll vid växelvis boende, är enligt min mening inte rimligt. Det är inte heller till barnets bästa. Det faktum att en förälder inte kan kräva underhållsbidrag av den andre vid växelvis boende kan i vissa fall leda till orimliga konsekvenser för barnen.

Som jag skrev om i min tidigare artikel i ämnet kan det innebära att en förälder som inte har någon inkomst, som tvingas leva på socialbidrag, inte har råd att låta barnen gå på de aktiviteter som de har hos den andre föräldern som kanske har ett överflöd av tillgångar och en diger inkomst. Trots att föräldrarna är överens om att barnen har behov av vissa aktiviteter, kan en förälder alltså undgå sin lagliga skyldighet att bidra till barnets behov hos den andre föräldern, vid ett växelvis boende.

Denna rådande situation gör, tyvärr, att frågan om barnens rätt till båda föräldrar ytterst kan komma att bli en fråga om

ekonomi. Den förälder som har det dåligt ställt ekonomiskt har inte "råd" att låta den andre föräldern få vara delaktig i barnens vardag på lika villkor. Tvister om barnens boende blir ett faktum. Den förälder som har lägst inkomst kan driva en tvist om barns boende för att få ett bidrag till barnens behov, som denne förälder inte kan tillgodose ensam. Ett bidrag som lagen säger att denne förälder ska ha rätt till, men som föräldern vid växelvis boende inte kan driva igenom lagligen.

Vad nu gäller frågan om barnbidrag kommer detta enligt min mening att i vissa fall ytterligare späda på orättvisorna och leda till ytterligare tvist om barnen och deras boende.

Som det ser ut i dag är det alltid modern som har rätt att uppbära barnbidraget. Om föräldrar är överens om annat kan bidraget delas. Tidigare har det i stor omfattning varit modern som varit hemma med barnen och som under barnens uppväxt dragit det kortaste strået vad gäller pensionspoäng, lön och besparingar. Denna bild börjar dock alltmer att förändras. Även fäder tar i dag i stor omfattning ansvar för barnen och tar ut pappaledighet. Det är en förändring till det bättre, och en förändring mot lika villkor som är gynnsamma för barnen.

Det är i dag också mer och mer vanligt att föräldrar efter en separation har barnen hos sig i lika stor omfattning. Även domstolar anser i allt större omfattning, när omständigheterna är sådana att växelvis boende är möjligt, att så ska ske även om en förälder motsätter sig detta. Allt till barnens bästa.

Det är i denna anda, rättvisa och likvärdig ansvarsfördelning avseende barnen mellan föräldrarna, som frågan om barnbidragets fördelning blivit aktuell. En mängd förespråkare för rättvisan har ansett att det inte är rimligt att barnbidraget automatiskt ska gå till modern vid växelvis boende, när fäderna ofta tar eller vill ta ett lika stort ansvar för barnen.

Jag kan hålla med om att det mest rättvisa är att vid separation och ett växelvis boende dela barnbidraget mellan föräldrarna. I de flesta fall skulle detta också vara till barnets bästa. Allt emellertid under förutsättning av att det fanns möjlighet för en förälder att vid växelvis boende kräva underhåll av den andre föräldern där så var befogat.

Eftersom jag jobbar med familjerätt, och främst tvister till följd av separationer, ser jag dock tyvärr att en bestämmelse om automatisk likadelning av barnbidrag vid växelvis boende i många fall kommer att ge upphov till ytterligare tvister om barns boende. Något som är direkt negativt för barnet. Allt i anledning av hur lagens regler kring underhåll för barn ser ut.

Trots att lagen talar om föräldrars ansvar att ta del av kostnaderna för barnens behov efter sin förmåga är det, som jag redogjort för, omöjligt för en förälder att vid växelvis boende kräva underhåll för barnet från den andre föräldern. I de fall där det är en mycket stor skillnad mellan föräldrars ekonomiska överskott och modern, som fortfarande i många fall, har den lägsta inkomsten och det minsta ekonomiska överskottet, blir en regel om automatisk delning av barnbidraget vid växelvis boende oskälig.

I många fall ser föräldrar rimligt på situationen, vill sina barns bästa och den förälder som har ekonomiska förutsättningar vill lämna bidrag till den andre för barnets behov vid växelvis boende trots att denne ej har skyldighet till detta. I de fall där jag blir inkopplad är dock situationen annorlunda. Det är en konflikt mellan föräldrarna, om än ej djup nog för att växelvis boende ej ska kunna ske. Då kommer det att ligga nära till hands att frågan om barnbidraget bli en principfråga där en förälder kan komma att använda sig av rätten till hälften av bidraget för att ställa krav som annars är orimliga på den andre föräldern. Alternativet är att föräldern som har god ekonomi kräver hälften av barnbidraget för att denne vill motarbeta för den

andre föräldern.

Jag ser mot bakgrund av hur lagen är utformad i dag kring underhållsbidrag en ytterligare anledning för förälder med låg inkomst att kämpa mot ett växelvis boende. Tvisterna om barn kommer enligt min mening att öka. Var kommer då barnets bästa in?

Portalparagrafen i Föräldrabalken talar om "barnets bästa". Jag anser att det finns all anledning att ifrågasätta hur barnets bästa kommer i fokus vid ett automatiskt delat barnbidrag med de regler som i dag finns kring underhåll.

Tanken att automatiskt dela barnbidraget till båda föräldrar vid växelvis boende är god. Enligt min mening måste man dock samtidigt, för att det i slutänden ska gagna barnet, ändra lagens regler så att det finns möjlighet för den förälder som har behov av detta att rikta talan om underhållsbidrag mot den andre föräldern – även vid växelvis boende.